

Nr 48.

Av herr **Ljunggren, August**, och herr **Åkesson, Johannes**, om vidtagande av åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av allmänna byggnader undandraga sig att erlägga betalning för arbetskraft och materialier.

Det torde knappast finnas något område inom det moderna affärslivet, som är mera utsatt för osunda företeelser än byggnadsverksamheten. Icke nog med det att den tomtmark, som är avsedd att bebyggas, genom hänsynslösa spekulanters åtgöranden ofta oerhört fördyras, utan även vid byggnadernas uppförande förekomma affärstransaktioner, som gå ut på att skaffa vinst åt mindre nogräknade bolag eller enskilda på bekostnad av dem, som leverera byggnadsmateriel och arbetskraft. De missförhållanden som på detta och många andra sätt förekomma inom byggnadsindustrien, sträcka sina verkningar långt utom det egentliga affärslivet. Onaturligt höga byggnadskostnader och hyrespriser äro direkta frukter av denna samhällsskadliga affärsverksamhet.

En särskilt utsedd kommitté är för närvarande sysselsatt med utredning av bostadsförhållanden i vårt land, och kommer säkerligen att ingående beröra dessa frågor. Antagligt är också, att kommittén kommer att framställa förslag till åtgärder, som avse att om möjligt sätta en gräns för de osunda spekulationerna inom byggnadsbranschen.

Dessa missförhållanden beröra, fränsett måhända tomtspekulationerna, lika mycket statens och kommunernas byggnadsföretag som den privata byggnadsverksamheten. Såsom exempel må nämnas att för något år sedan en för arméförvaltningens räkning uppförd byggnad på Rindön av arbetarnas organisationer avstängdes från arbetskraft med anledning av att vederbörande entreprenör icke kunde fullgöra sin betalningsskyldighet i fråga om arbetslöner och byggnadsmateriel. För att få byggnadsarbetet

fullbordat måste arméförvaltningen träda emellan. På icke mindre än sju eller flertalet av de nyuppförda kasernbyggnaderna ha leverantörer av byggnadsmateriel förlorat i regel mycket stora belopp. Samma är förhållandet i fråga om telegraf- och posthusen i Örebro, Borås och Eskilstuna, gamla riksdagshusets, Skogshögskolans, Vetenskapsakademiens, Riksmuseets m. fl. byggnader för att nu endast nämna en del av statens byggnadsföretag, som entreprenörerna icke kunnat fullfölja.

Vid Tekniska Högskolans ännu pågående nybyggnad ha leverantörer av byggnadsmateriel hittills förlorat bortåt 200,000 kr. på grund av att den nominella entreprenören var på obestånd. Den firma som fortsätter byggnadsarbetet har naturligtvis inga juridiska förpliktelser att hålla leverantörerna skadeslösa.

I Tyskland och även i andra länder har man redan lagar, som åsyfta att hindra manipulationer av detta slag och förr eller senare kommer väl lagstiftningen även i vårt land att lämna skydd mot förlust åtminstone vid leveranser av byggnadsmateriel för statens byggnadsföretag. Det hittills brukliga systemet att antaga det lägsta entreprenadanbudet blott vederhäftig borgen presteras för byggnadsarbetets utförande måste ändras därhän, att borgensförbindelsen även omfattar betalningsskyldighet till leverantörerna. En uppdelning av den hittills brukliga generalentreprenaden i olika entreprenader för varje särskilt slag av leverans skulle minska svårigheten att erhålla så omfattande säkerheter.

Med åberopande av vad ovan anförts föreslås härmed,

att riksdagen beslutar en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av byggnader för statens, landstingens och kommunernas räkning skola kunna undandraga sig att i första hand och under alla förhållanden erlægga betalning till dem, som leverera arbetskraft och materialier åt byggnadsföretaget.

Stockholm den 27 januari 1916.

August Ljunggren.

J. A. Åkesson.